

УВАЖНІ ОНЛАЙН

АБО ЯК ЗАПОБИГАТИ СПОКУШАННЮ ДІТЕЙ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Діти починають користуватися Інтернетом уже з наймолодшого віку. Із цим пов'язано багато позитиву (доступ до знань, інформації, розваг, можливість реалізувати суспільні контакти, комунікація тощо), але користування мережею без контролю батьків та без відповідних знань може бути небезпечним. Освіта щодо безпеки онлайн та контроль безпеки дітей в Інтернеті у зв'язку з повною доступністю Інтернету – це завдання дорослих (батьків та педагогів).

Проблема спокушання в мережі характерна для багатьох країн світу, і України зокрема. Адже ніколи не відомо, хто знаходиться по іншій бік екрану при спілкуванні в мережі. У зв'язку із все більшою доступністю Інтернету (зокрема через появу смартфонів) та все більші можливості, які дають нові технології (фотографування та відсилання фотографій і відео, месенджери, соціальні мережі), діти все частіше наражаються на маніпуляції в мережі з метою сексуального використання.

Розглянемо поняття.

Спокушання онлайн – це процес, у якому доросла особа за допомогою Інтернету або телефону будує стосунки з дитиною з метою сексуального використання, в тому числі для отримання матеріалів сексуального характеру або навіть сексуальних контактів під час зустрічі в реальному житті.

Грумінг в Інтернеті – входження в довіру до дитини задля використання її для свого задоволення або з метою збагачення.

Секстинг – пересилання повідомлень, фотографій інтимного змісту за допомогою телефону, комп'ютера чи інших цифрових пристроїв.

Підліток повинен знати, що таке насильство та порушення особистих кордонів у стосунках, і як це може проявлятися. У контексті стосунків онлайн можливими попереджувальними сигналами є:

- швидке прагнення до зміцнення стосунків;
- спроба ізоляції від сім'ї та знайомих;
- контроль щоденного життя;
- постійний контакт та очікування постійної доступності;
- емоційний шантаж та провокування почуття провини;
- злість та агресія у випадку невиконання чи недостатньо ретельного виконання очікувань кривдника;
- спонукання до приховування стосунків і того, що в них відбувається, а також до зберігання спільної таємниці;
- прохання, спонукання або змушування до відсилання інтимних фотографій чи відео;
- очікування різних доказів кохання та важливості стосунків.

Завдання батьків подбати, аби молодші діти не мали контактів зі сторонніми в мережі. Але чим старшою стає дитина, тим складніше це зробити.

Зламувати акаунти дітей чи перевіряти месенджери без дозволу – не вихід. Натомість варто навчити дитину тому, як розпізнати особу, з якою вона познайомилась онлайн.

ЧОМУ ПІДЛІТКИ СТАЮТЬ МІШЕННЮ?

- це бурхливий етап статевого дозрівання та фізичних змін;
- це етап відокремлення від батьків або значимих дорослих, бажання бути незалежними, пошук нових авторитетів;
- період коливання настрою, зміни психічних процесів;
- входження у різні групи ровесників та самоствердження в них;
- період пошуку та експериментів;
- пошук нових відчуттів, боротьби з нудьгою;
- формування власної системи цінностей та власної ідентичності.

ТИПОВА ПОВЕДІНКА СПОКУСНИКІВ В МЕРЕЖІ:

1. Пошук дитини.
2. Вивчення її інтересів і потреб.
3. Завоювання довіри.
4. Ізолювання.
5. Посилення контакту, підкріплення.
6. Розмови на інтимні теми.
7. Заохочення до ризикованої поведінки.
8. Перекладання відповідальності на дитину.
9. Шантаж і погрози.

ХАРАКТЕРИСТИКА НЕБЕЗПЕЧНИХ КОНТАКТІВ ОНЛАЙН:

- прагнення швидкого зміцнення стосунків;
- спроби ізоляції від сім'ї та знайомих;

- щоденний контакт – ілюзія включення та близьких контактів;
- емоційний шантаж та провокування відчуття провини;
- агресія у випадку невиконання очікувань «онлайн-друга» ;
- приховування знайомства або зберігання спільної таємниці;
- прохання, спонукання або вимога надсилати інтимні фото чи відео;
- вимога, шантаж, погрози з метою виманювання додаткових фото, відео чи сексуальних контактів.

Можна перевірити таку інформацію щодо особи, з якою дитина познайомилась онлайн:

- акаунти в інших соціальних мережах;
- частоту й історію публікацій онлайн;
- інформацію про школу та знайомих нового онлайн-друга, а також груп, до яких він чи вона належить; взаємодію з іншими знайомими;
- готовність побачитися за допомогою веб-камери чи іншого додатка, який забезпечує відеозв'язок.

Якщо ідеться про зустріч дитини з людьми, з якими вона познайомилась в мережі, надзвичайно важливо встановити засади безпеки.

Батьки найкраще знають типову поведінку своєї дитини, тому важливо реагувати на зміни в поведінці. Особливу увагу слід звернути на:

- відсторонення, сум, пригнічений настрій;

- різкі поливання настрою;
- агресивна поведінка;
- надмірна скритність, особливо щодо активності онлайн;
- страх залишити телефон чи планшет хоч на секунду, надмірні емоційні реакції в ситуації відсутності доступу до Інтернету;
- зустрічі або бажання зустрічей з незнайомцями, що супроводжуються відмовою говорити на цю тему;
- аутоагресію, думки про самогубство;
- будь-які зміни у звичках та поведінці дитини ;

УВАЖНІ БАТЬКИ, ТОБТО ЯКІ?

Треба пам'ятати про важливість:

- побудови стосунків з дитиною;
- розмови з дитиною, вислуховування дитини;
- інтересу до дитини (її почуттів, мрій, ідей тощо);
- спостереження за дитиною, спроба зрозуміти її поведінку;
- реагування на потреби дитини;
- реагування в ситуації загрози.

ЩО РОБИТИ?	ЩО НЕ РОБИТИ?
Уважна присутність	Відстеження кожного кроку, контроль
Розмови, діалог, компроміси	Критика зовнішнього вигляду, манери одягатись, друзів
Відкриті розмови на важливі теми, заохочення до дискусії	Лекції та моралізаторство
Будьте доступними, ініціюйте контакт	Ображатись на підлітків, уникати контакту

Приймайте дитину, її переконання та погляди	Вторгнення на акаунти дітей
Аргументуйте свою позицію, погляди та очікування	Маніпуляції
Спільне проведення часу: хобі та зацікавлення	Покарання
Проявляйте інтерес до того, що відбувається в житті дитини	Заборона користування Інтернетом
Дозволяйте дитині запрошувати друзів додому	Вимога ліквідувати акаунт
Навчіть правил безпечної поведінки в мережі, в т.ч. правило обмеженої довіри, налаштування акаунту	Залякування Порівняння з іншими Образи, приниження

Спокушання дітей в Інтернеті – це злочин. Будь-які дії сексуального характеру по відношенню до дитини караються законом.

Так, згідно з Кримінальним кодексом України, ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження зображень або інших предметів порнографічного характеру, що містять дитячу порнографію, а також примушування неповнолітніх до участі у створенні будь-яких матеріалів, у тому числі зображень або кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм, порнографічного характеру карається позбавленням волі на строк від 5 до 10 років (ст. 301).

За статеві зносини з неповнолітніми або за розбещення винному загрожує позбавлення волі на строк до 8 років (ст. 155 та 156 КК України). За зґвалтування дитини передбачене позбавлення волі на термін до 15 років (ст. 152).

ДЕ ШУКАТИ ДОПОМОГИ?

Коли ми знаємо чи підозрюємо, що нашу дитину спокушають у мережі, ми звертаємось до поліції із заявою про підозру у скоєнні злочину. Заява повинна містити якомога більше інформації про ситуацію, в якій опинилася дитина. До заяви треба додати всі доступні сліди спокушання – записи (знімок екрану) розмов, фотографії чи лінки на сайти, якими користувалася дитина.

Існує Національна дитячої «гаряча» лінія 116 111 (з мобільного) або 0 800 500 225 (зі стаціонарного телефону), яка надає безкоштовну анонімну допомогу дітям, молоді, а також батькам і вчителям, які потребують підтримки або інформації, зокрема й щодо спокушання онлайн.